

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce

Autorka práce: Bc. Tereza Štanclová

Název práce: „Výběr vzdělávacího zařízení z pohledu rodičů dětí docházejících do lesních školek“

Autorka posudku: Mgr. Eva Hejzlarová, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Terezy Štanclové s názvem „Výběr vzdělávacího zařízení z pohledu rodičů dětí docházejících do lesních školek“ výzkumně tematizuje několik motivů. Chce „identifikovat faktory/kritéria, které [u rodičů – pozn. aut.] ovlivnily výběr mateřské školy a volbu školy základní“ (s. 22), „poskytnout odpověď na otázku týkající se postoje rodičů k aktivnímu občanství“ (s. 23), „analyzovat míru flexibility vzdělávací politiky a vzdělávacích zařízení odpovídat na požadavky a preference rodičů – občanů a klientů škol“ (s. 23). Jen o kousek dál se dočteme, že „(c)ílem práce je demonstrace efektů (...) raného vzdělávání“ (s. 24), resp. že „studovaným jevem je existence a početní růst lesních školek a odhalení důvodů, které vedou rodiče k zápisu dětí do těchto zařízení“ (s. 30). Přejdeme-li ke kapitole nazvané Cíle výzkumu, nalezneme čtyři cíle¹.

Tento výčet rozhodně není veden snahou autorku „potopit“, ale poukázat na zdroje rozpaků, které jako čtenářka a oponentka práce cítím, mám-li tuto diplomovou práci posuzovat. Použiju-li metafory, tak když mám hodnotit, potřebuji vědět, jaký byl cíl práce – pro názornost např. krejčovské. Víím-li, že autorka chtěla ušít outdoorový kabát, umím zhodnotit, zda vybrala vhodnou látku, zvolila adekvátní střih, zvládla švy, vymyslela dobře kapucu. V tomto případě si ale cílem nejsem jistá, protože jich je víc, než je jedna diplomová práce schopna pojmut, a na různých místech práce jsou formulovány různě. Osobně vidím pravděpodobně (!) čtyři témata potenciálně vhodná pro diplomovou práci – úloha preprimárního vzdělávání (kap. 2 a 5), okolnosti výběru lesní školky (kap. 6, 7, části 8) okolnosti přechodu z lesní školky do školy základní (kap. 6, 7, části 8) a konečně důvody vzniku lesních školek (kap. 6, 7, části 8). V textu jsou více či méně zpracované všechny čtyři, což ve výsledku vytváří poněkud nesořodý celek, ve kterém je hodnotitelka ponechána bez významnějších záchytných bodů, neboť práci chybí jednoznačná linka. Jazykem metafory: je to nejspíš plus mínus kabát (asi), ale ze čtyř různých (byť zajímavých!) látek a, jak budu demonstrovat později, řemeslné zpracování není právě povedené.

Takto obšírný – a poněkud nestandardní – úvod má přitom jednak vysvětlit, proč si netroufám jednoznačně říci, jaký je cíl práce, resp. čím přesně se tato zabývá (což jinak bývá běžný způsob, jakým své posudky zahajují), jednak slouží k tomu, abych komisi „vykolíkovala“ prostor rozhodování. Rozhodne-li se komise, že diplomová práce podobných charakteristik je hodnotitelná, ať čte dál, přikloní-li se na opačnou stranu, pak další čtení není třeba.

Jak jsem již napsala výše, cíl práce není právě zřejmý. Z formálního hlediska jsou cíle v kapitole 4 zformulovány – s výjimkou cíle posledního – dobře. Vinou nejednoznačného cíle pak nelze přísně vzato hodnotit ani **strukturu** (vše, co je v textu, samozřejmě s tématem nějak souvisí, ale jak moc těsně, je otázka). Objektivně vzato jsou kapitoly prvního řádu následující: 1. Úvod, 2. Vymezení výzkumného problému, 3. Cíle výzkumu, 4. Data a metody výzkumu, 5. Legislativní opatření předškolního vzdělávání v ČR a nástup povinné školní docházky, 6. Lesní školky, 7. Rodiče jako veřejněpolitickí aktéři, 8. Analytická část, 9.

¹ „Popsat, jakým způsobem reagují rodiče dětí z lesních školek na aktuální stav vzdělávacího systému a na možnosti, které jim jsou v rámci nepřímáního vzdělávání nabízeny a dostupné. / Zjistit očekávání rodičů dětí z lesních školek, která mají vzhledem k vzdělávacímu systému. / Zhodnotit, jaká jsou klíčová kritéria výběru vzdělávacího zařízení rodičů dětí z lesních školek. / Odpovědět na otázky, proč jsou lesní školky zakládány a proč dochází k jejich početnímu nárůstu.“ (s. 29)

Odlišnosti mezi pozorovanými zařízeními lesních školek, 10. Rodiče dětí z lesních školek jako aktéři veřejné politiky, 11. Závěr. K tomuto aspektu bych měla jen tu připomínku, že pod analytickou část (8.) by pravděpodobně spadal i obsah kapitoly 9 a 10.

Teoretický rámec není v textu explicitně určen. Mohl by být předmětem části 2.1 Investice do raného vzdělávání, ovšem také 7. Rodiče jako veřejněpolitické aktéři. S ohledem na výzkumné otázky se přikláním k variantě, že teoretickým východiskem je spíše kapitola 7; ta je zpracována v zásadě dobře. Potíž je nicméně v tom, že ke zmíněným teoriím se autorka v empirické části explicitně nevztahuje, a nedochází tedy k propojení.

Kapitola **Data a metody výzkumu** je věcně zpracována uspokojivě – úctyhodný je počet 26 respondentů. V kapitole mi chybí více odkazů na odbornou literaturu.

Analytická část (kapitoly 8, 9 a 10) je zpracována se snahou o zprostředkování a strukturaci dat, která je do velké míry úspěšná. Nejzdařilejší se mi jeví kapitola 9, naopak pochybnosti vzbuzuje půlstránková shrnující kapitola 10, kde se přímo nabízí propojení s teorií (ke kterému ovšem nedojde).

V **závěru** jsou koncentrovaně a výstižně shrnuta hlavní zjištění, která mohou zlepšit celkový dojem z práce.

Formálně má diplomová práce katastrofální úroveň. Nadpisy stejného řádu nejsou psány stejným fontem, v nadpisech zůstávají dvojtečky, jedna příloha číslovaná je, jedna není, absentuje jednotný systém odkazování na zdroje, parafráze se objevují bez udání čísla stránky, jedno- a dvouhláskové předložky a spojky jsou na konci řádku, v práci je enormní množství překlepů.

Na diplomové práci Bc. Terezy Štanclové oceňuji zejména velmi zajímavé téma. Jak ukazuje první část tohoto posudku, hodně jsem se jako oponentka prala s nedůsledností v oblasti formulování cílů, a v důsledku toho i s nejasně stanovenou linkou. Při čtení jsem intenzivně přemýšlela nad tím, zda tento text splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Hlavním argumentem pro obhajobu se pro mě nakonec stal závěr práce, resp. hodnota nového a netriviálního poznání, které autorka přinesla. Vpodstatě stejně si ale umím představit i rozhodnutí opačné, které by bylo motivované dlouhou řadou tu zásadních, tu méně podstatných nedokonalostí, které text srážejí. Pokud bych se vrátila k obrazu z úvodu posudku, pak řemeslně jde o práci velmi nepovedenou, ale „něco“ na tom kabátu je... Mé konečné slovo nicméně je, že diplomovou práci Bc. Terezy Štanclové na základě výše uvedeného **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit známkou „dobře“.

Možná otázka pro komisi, resp. autorku:

- 1) Jak byste vztáhla svá empirická zjištění v oblasti rodičů jako veřejněpolitických aktérů k teoretickým východiskům?
- 2) Jaké praktické dopady by mohla mít Vaše zjištění na podobu vzdělávací politiky v České republice?

V Praze dne 17. ledna 2016

Mgr. Eva M. Hejzlová, Ph.D.